

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 646/2015-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. decembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Legal Cases s. r. o., Ružová 265, Dunajská Streda, konajúcou prostredníctvom konateľky a advokátky JUDr. Mgr. Ingrid Gyökeresovej, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 8 Co/470/2014-190 z 28. mája 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. septembra 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, Bratislava (ďalej aj „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co/470/2014-190 z 28. mája 2015 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva, že návrhom doručeným Okresnému súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) sa I. R., P. R., maloletý P. R. a maloletý M. R., všetci bytom P., ako pozostalé blízke osoby po zomrelej obeti dopravnej nehody (ďalej len „navrhovatelia“) domáhali proti J. P., U., ako prevádzkovateľovi motorového vozidla (ďalej len „odporca v 1. rade“), a sťažovateľke ako poisťovateľovi (ďalej aj „odporca v 2. rade“), u ktorého bolo motorové vozidlo odporcu v 1. rade povinne zmluvne poistené v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov („zákon č. 381/2001 Z. z.“) náhrady nemajetkovej ujmy v sume 10 000 € pre každého z nich, ktorá mala aspoň čiastočne zmierniť neoprávnený zásah do práva navrhovateľov na súkromie a rodinný život.

Okresný súd rozsudkom č. k. 5 C/351/2013-99 z 9. apríla 2014 rozhodol, že odporcovia v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť každému z navrhovateľov náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10 000 €, ako aj náhradu trov konania v sume 635,14 €. Z odôvodnenia toho rozsudku vyplýva, že po vykonaní dokazovania vypočutím účastníkov konania, vypočutím svedkov, oboznámením písomných dokladov,

oboznámením rozsudku okresného súdu sp. zn. 1 T/82/2012 z 8. augusta 2012, ktorým bol odporca v 1. rade uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona a iných, ako aj ostatného spisového materiálu okresný súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľov je dôvodný. Pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľov okresný súd považoval za potrebné osobitne sa vysporiadať s otázkou pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľky, keďže namietala, že v predmetnom konaní nie je pasívne vecne legitímovaná, pretože *„nemajetková ujma nie je krytá z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla“*. V tejto súvislosti okresný súd poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskych Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) vo veci sp. zn. C-22/12 z 24. októbra 2013, vo výroku ktorého konštatoval, že *«vnútroštátna právna úprava má pokrývať a j náhradu nemajetkovej ujmy, ak vnútroštátny poriadok právo na náhradu takéhoto nároku z dopravnej nehody poskytuje poškodeným. ESD sa zaoberal aj tým, ako je potrebné vykladať v zmysle uvedených smerníc a na ich základe prijatých vnútroštátnych predpisov, pokiaľ ide o pojem škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. Medzi škody, ktoré sa musia nahradiť v súlade s prvou až treťou smernicou patrí nemajetková ujma , ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátno právo uplatniteľné v danom spore. Keď zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho súdu v tomto prípade vyplýva z § 11 a 13 OZ, vznikla na základe dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátno hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice. Dôležité je posúdenie, či konkrétny nárok, upravený vnútroštátnym hmotným právom (bez ohľadu na jeho systematické zaradenie) vyplýva poškodeným z dopravnej nehody, ktorá bola spôsobená prevádzkou motorového vozidla a či má občianskoprávnu povahu. Členské štáty sú povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu uplatniteľnú podľa ich vnútroštátneho práva bola krytá v súlade s ustanoveniami citovaných smerníc...*

Na základe hore uvedeného, do rozsahu krytia povinného zmluvného poistenia, ako to vymedzuje zákon o PZP § 4 ods. 2, je možné výkladom textu zákona zahrnúť aj nemajetkovú ujmu. Súdny sú tak podľa hore uvedených rozhodnutí ESD povinné pri uplatňovaní vnútroštátneho práva a najmä ustanovení právnej úpravy osobitne prijatej s cieľom vykonania požiadaviek smernice vykladať vnútroštátno právo v maximálnej možnej

miere vo svetle znenia a účelu predmetnej smernice na dosiahnutie smernicou sledovaného cieľa. V súdnej veci to znamená, že súdy sú povinné Zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel vykladať „eurokonformne“, t. j. spôsobom, z ktorého vyplýva, že predmetom krytia povinného zmluvného poistenia je aj nemajetková ujma, ktorá je predmetom tohto konania.

Z hore uvedených dôvodov... je aj odporca v 2/ rade pasívne legitimovaný v danej veci.

Čo sa týka výšky náhrady nemajetkovej ujmy, navrhovatelia v 1/ až 4/ rade žiadali priznať každý 10.000 eur... Kritériom, ktorým sa súd riadil, neboli len okolnosti na strane navrhovateľov, ale aj okolnosti na strane odporcu, kde išlo síce o nedbalosť, ale nie konanie úmyselné. Vychádzajúc zo všetkých zistených, navzájom sa ovplyvňujúcich faktorov a princípu spravodlivého usporiadania vzťahov účastníkov, ako primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch súd určil čiastku 10.000 eur pre každého navrhovateľa, na zaplatenie ktorej súd zaviazal odporcov v 1/ a 2/ rade spoločne a nerozdielne.».

Proti rozsudku okresného súdu podali odporcovia v 1. a 2. rade odvolanie. Odporca v 1. rade pritom namietal, že keďže „svoje motorové vozidlo mal riadne poistené..., poisťovňa – teda odporca v 2. rade, by mala znášať všetky škody dopravnou nehodou spôsobené... Poistené zaplatil riadne a včas, nehodu... nespôsobil úmyselne“. Podľa názoru sťažovateľky okresný súd vec nesprávne právne posúdil, pretože uplatňovaný nárok navrhovateľov nie je nárokom na náhradu škody podľa § 442 a nasl. Občianskeho zákonníka, nemožno sa ho domáhať podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka a ani zákon č. 381/2001 Z. z. sa nevzťahuje na nároky na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti. Keďže sťažovateľka nijakým spôsobom nezasiahla do osobnostných práv navrhovateľov, v danej veci nemôže byť ani vecne pasívne legitimovaná. Okrem toho sťažovateľka namietala, že v danom prípade „sa nejedná o solidárnu zodpovednosť z dôvodu, že sa nejedná o zodpovednosť spôsobenú činnosťou viacerých škodcov, a teda vzájomný vzťah odporcov nie je solidárny“.

Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu potvrdil. Odporcov v 1. a 2. rade zároveň zaviazal zaplatiť každému z navrhovateľov náhradu trov odvolacieho konania v sume 64,42 €.

Sťažovateľka v sťažnosti predloženej ústavnému súdu zopakovala svoje argumenty, ktoré vzniesla už v konaniach pred všeobecnými súdmi, a uviedla, že:

„Ak odvolací súd dospel k právnemu záveru, že uvedené smernice upravujú povinnosť členských štátov zahrnúť do náhrady škody podľa vnútroštátneho práva aj náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu § 11 a nasl. Obč. zák., mal zároveň riadiac sa čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy SR konštatovať, že ZoPZP svoje ust. § 4 transpozíciou uvedených smerníc nedoplnil o úhradu nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Obč. zák. Vzhľadom na to, že v takomto rozsahu neboli smernice EÚ transponované do vnútroštátneho poriadku SR (ZoPZP), čo potvrdila vo svojom stanovisku samotná Slovenská republika, nie je možné prijať eurokonformný výklad ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP v rozsahu zahrnutia náhrady nemajetkovej ujmy pod náhradu škody, nakoľko takýto výklad by bol v rozpore s platným právom SR. Priamy účinok smerníc EÚ je voči fyzickým a právnickým osobám vylúčený.

Odlíšnosť týchto dvoch právnych inštitútov je zrejmá aj zo súčasnej rozhodovacej činnosti súdov a potvrdená judikatúrou, ktorá doposiaľ nebola prekonaná.

Ak teda odvolací súd dospel k záveru, že zo smerníc EÚ vyplynul rozsah poistného krytia aj v rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy v prospech pozostalých po obetiach dopravných nehôd podľa § 11 a nasl. Obč. zák., pri dôslednom riadení sa ústavnou zásadou zakotvenou v čl. 13 ods. 1 písm. a), b), čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 7 ods. 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy, nemohol na základe existujúcej vnútroštátnej právnej úpravy stanovujúcej v ust. § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP rozsah náhrad poskytovaných poisťovňou na základe povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel, zaviazat' sťažovateľa k povinnosti, ktorú mu tento zákon neprikázal a nevyplývala ani z právne záväzných právnych aktov ES a EÚ majúcej priamu záväznosť a tým zároveň prednosť pred zákonmi SR.

Vychádzajúc zároveň z práva ES a EÚ, nemohol odvolací súd na základe Smerníc EÚ uložiť priamo výkon práv a povinností sťažovateľovi, nakoľko priamy účinok smerníc

je voči fyzickým a právnickým osobám členských štátov EÚ vylúčený a pre svoj priamy účinok vyžadoval implementáciu do vnútroštátneho poriadku v požadovanom rozsahu...

Požiadavka jednotného eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva v súlade so smernicou nesmie ísť tak ďaleko, aby smernica sama a nezávisle od vnútroštátneho predpisu ukladala povinnosti fyzickým alebo právnickým osobám...

Uplatnenie eurokonformného výkladu ust. § 4 ods. 2 ZoPZP prvostupňovým i druhostupňovým súdom vedie k výkladu contra legem, ktoré vylučuje aj samotné komunitárne právo...

Uvedený záver súdu nemá oporu vo vnútroštátnom právnom poriadku Slovenskej republiky a zo záveru ESD v tomto rozsahu podľa názoru sťažovateľa ani nevyplýva.

Právo Európskej únie de iure neustanovuje všeobecnú záväznosť rozhodnutí sudov Európskej únie. Prejudiciálny rozsudok je spolu s výkladom alebo posúdením platnosti práva Únie záväzný pre vnútroštátny súd, ktorý podal prejudiciálnu otázku (Benedetti, 52/76), ako aj pre súdy, ktoré budú rozhodovať v tej istej veci o opravných prostriedkoch (Milch, Fett, Eierkontor 29/68). Pre iné súdy uvedený rozsudok nie je záväzný...

Z uvedeného je teda zrejmé, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla pokrýva aj náhradu nemajetkovej ujmy, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné vo veci samej.

Nakoľko však do ZoPZP nebol zahrnutý uvedený druh nemajetkovej ujmy, a nesúhlasiac s názorom krajského súdu o možnosti považovať nemajetkovú ujmu za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) ZoPZP, ktorý v tomto kontexte ESD prejudiciálnu otázku položil, nie je možné pozostalým po obeti dopravnej nehody priznať nároky z nemajetkovej ujmy podľa § 11 a nasl. Obč. zák. voči poisťovateľovi...

V okolnostiach prípadu Krajský súd v Nitre svojím rozsudkom zo dňa 28. 05. 2015 sp. zn. 8 Co/470/2014-190, v dôsledku neriadenia sa ústavnými princípmi vyplývajúcimi z čl. 144 ods. 1 v spojení s čl. 152 ods. 4 Ústavy SR, porušil namietnuté základné práva sťažovateľa priznané článkom 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s ústavným princípom zaručeným podľa čl. 12 ods. 1 a 13 ods. 1 písm. a) Ústavy SR a ľudské právo

sťažovateľa na spravodlivý proces priznané článkom 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“

Na základe uvedeného sťažovateľka v petite žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co/470/2014-190 z 28. mája 2015 boli porušené jej základné práva podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co/470/2014-190 z 28. mája 2015, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 5 C/351/2013-99 z 9. apríla 2014, ktorým rozhodol, že odporcovia v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť každému z navrhovateľov náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10 000 €.

Podstatou argumentácie sťažovateľky je namietanie nesprávnych právnych záverov krajského súdu (aj okresného súdu) v otázke výkladu ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, a tým aj ustálenia pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľky vo vzťahu k navrhovateľom uplatňovanému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Z rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že obsahovo identickú sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie rovnakých práv rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Co/182/2013 z 24. septembra 2014 (ktorý pri svojom rozhodovaní rovnako vychádzal z rozsudku Súdneho dvora vo veci sp. zn. C-22/12 z 24. októbra 2013, pozn.), už odmietol uznesením č. k. I. ÚS 206/2015-25 z 29. apríla 2015 z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. K tomuto uzneseniu pripojil odlišné stanovisko sudca ústavného súdu Milan L'alik, pretože podľa jeho názoru mala byť sťažnosť meritórne preskúmaná.

Vzhľadom na to, že sťažovateľke sú známe východiská ústavného súdu relevantné pre rozhodnutie v danej veci, nepovažoval ústavný súd za potrebné duplicitne ich citovať.

Pre účely posúdenia sťažnostných námietok sa ústavný súd oboznámil s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorý v jeho relevantnej časti uviedol:

„Podľa názoru odvolacieho súdu skutkové závery súdu prvého stupňa obsiahnuté v napadnutom rozhodnutí zodpovedajú vykonanému dokazovaniu, sú vecne správne a súd prvého stupňa daný skutkový stav i správne právne posúdil, pričom svoje rozhodnutie i náležitým spôsobom zákonne odôvodnil.

Vychádzajúc z rozsudku ESD z 24. 10. 2013 C-22/12 výklad práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ako nároku nezahrnutého v nároku na náhradu škody v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a zákona o PZP uvedený v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo/168/2009 zo dňa 20. 04. 2011 nemožno považovať za eurokonformný a správny pokiaľ vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy. Uvedené rozhodnutie ESD tak umožňuje súdu odchyliť sa od doterajšej rozhodovacej praxe súdov, a to bez ohľadu na to, že Slovenskej republike nebolo inak vyčítané nesprávne transformovanie tzv. motorových smerníc (nebola účastníkom – žalovanou). Primárne ide o výklad pojmu škoda na zdraví v zákone o PZP, ktorý sa čo do základu odvíja zo Smerníc a od vnútroštátneho práva, čo do výšky plnenia. Čo do základu – poistného krytia je podstatnou skutočnosťou to, aby uplatňovaný nárok mal pôvod v prevádzke motorového vozidla a nie je významné to, ako sú

jednotlivé zložky škody upravené v o vnútroštátnom práve, keďže vnútroštátny súd má rozhodovať danú právnu vec súladne so smernicami a rozhodnutiami Súdneho dvora...

V danej veci odporca v 1. rade porušením povinností vodiča zapríčinil smrť matky navrhovateľov, narušil ich sociálne vzťahy a týmto konaním zasiahol do ich práva na súkromie (do ktorého sa zaraďuje rodinný život) a objektívne im spôsobil ťažkú a nezvratnú citovú ujmu. Jeho zodpovednosť (vodiča) je daná okrem uvedeného (§ 420 ods. 1 OZ) aj tým, že je prevádzkovateľom (prevádzateľom) riadeného motorového vozidla (§ 427 ods. 1 a 2 OZ), teda jeho zodpovednosť (i za nemajetkovú ujmu) je na princípe subjektívnej i objektívnej (bez zreteľa na zavinenie). V zmysle zákona o PZP je poistený pre oba prípady zodpovednosti (z oboch postavení), keď zodpovednosť v zmysle ust. § 11 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka je (obdobne ako u zodpovednosti prevádzkovateľa) koncipovaná ako zodpovednosť objektívna (zásah musí byť objektívne spôsobilý ujmu spôsobiť). Pokiaľ preto odporca v 1. rade zodpovedá za nemajetkovú ujmu (a teda škodu) spôsobenú navrhovateľom (riadením a prevádzkovaním motorového vozidla, ktorým bola matka navrhovateľov usmrtená) a majúcu pôvod v prevádzke motorového vozidla, potom i odporca v 2. rade ako poisťovňa – poisťovateľ rizík analogicky (popri odporcovi v 1. rade) aj za túto osobitnú skupinu prípadov škôd v dôsledku zásahov do osobnostných práv fyzických osôb má povinnosť plniť v zmysle ust. § 15 ods. 1 zákona o PZP, je teda daná jeho pasívna vecná legitímácia v konaní, keďže k poisťnej udalosti došlo. Povinnosť k plneniu odporcu v 2. rade na základe uzatvoreného poistenia však odporcu v 1. rade jeho zodpovednosti nezbavuje (jeho zodpovednosť zákon o PZP výslovne nevyklučuje) a je tak daná povinnosť plniť ich oboch, aj keď u každého z nich založená na inom právnom základe. Pokiaľ aj táto povinnosť odporcov nie je zákonom (výslovne) upravená ako spoločná a nerozdielna (solidárna), z povahy plnenia plynie možnosť súdu uložiť im ju ako povinnosť solidárnu (§ 511 ods. 1 OZ). Čo sa týka výšky jednotlivých súm priznaných navrhovateľom ako náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch mal odvolací súd za to, že tieto nie sú neprimerané a nezdôvodnené. Priznané náhrady sú primerané utrpenej ujme na osobnostných právach navrhovateľov...“

Z obsahu napadnutého rozsudku sa ústavný súd presvedčil, že krajský súd poskytol sťažovateľke náležitú súdnu ochranu, jej odvolacími námietkami sa zaoberal v rozsahu,

ktorý postačuje na konštatovanie, že dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prerokúvaného prípadu. Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali právne závery rozsudku krajského súdu, ktoré nielenže majú oporu vo vykonanom dokazovaní, ale sú aj dostatočne a presvedčivo odôvodnené. Keďže sťažovateľka obsahovo identické námietky vzniesla už v konaní pred okresným súdom, z rozhodnutí oboch súdov je zrejma aj jasná kontinuita právnych záverov vyplývajúca z právomocí toho-ktorého súdu. Napadnutý rozsudok krajského súdu tak nevykazuje znaky svojvôle, jeho odôvodnenie je zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností konkrétneho prípadu. Krajský súd jasne uviedol, ktorými zákonnými ustanoveniami príslušného procesnoprávneho kódexu sa pri posudzovaní predmetnej veci riadil, pričom na daný prípad správne aplikoval aj relevantné ustanovenia hmotnoprávnych predpisov.

Ústavný súd už viackrát (II. ÚS 3/97, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07) vyslovil, že základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nezahŕňa v sebe záruku úspechu v konaní. Ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa predstáv účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia týchto práv sťažnosťou pred ústavným súdom. Skutočnosť, že sťažovateľ sa so skutkovým a právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov krajského súdu. Okrem toho reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (IV. ÚS 340/04, I. ÚS 232/08).

Keďže sťažnosť sťažovateľky je práve takéhoto charakteru, pričom ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a označenými právami, porušenie ktorých sťažovateľka namietala, nebol žiaden dôvod na to, aby predloženú sťažnosť prijal na ďalšie konanie.

Ústavný súd zároveň na doplnenie uvádza, že pre účely posúdenia sťažnostných námietok sa oboznámil nielen s úplným znením rozsudku Súdneho dvora vo veci sp. zn. C-22/12 z 24. októbra 2013, ale aj s návrhmi generálneho advokáta v tejto veci a v obsahovo podobnej veci sp. zn. C-277/12 (Vitālijs Drozdovs/AAS „Baltikums“).

Súdny dvor rozsudkom vo veci sp. zn. C-22/12 z 24. októbra 2013 rozhodol, že:

„Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.“

V súvislosti s uvedeným rozsudkom Súdneho dvora ústavný súd konštatuje, že hoci v ňom Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13, pozn.) každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon č. 381/2001 Z. z.,

podľa ktorého má aj sťažovateľka ako poisťovateľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.

Súdny dvor rozsudkom vo veci sp. zn. C-277/12 z 24. októbra 2013 rozhodol, že:

„1. Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti a článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

2. Článok 3 ods. 1 smernice 72/166 a článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice 84/5 sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnym ustanoveniam, podľa ktorých povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel pokrýva náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá podľa vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu vyplýva z úmrtia blízkych rodinných príslušníkov pri dopravnej nehode, len do maximálnej výšky, ktorá je nižšia ako sumy stanovené v článku 1 ods. 2 druhej smernice 84/5.“

Ústavný súd konštatuje, že z tohto rozsudku Súdneho dvora navyše vyplýva, že ak členský štát priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, nemôže jej maximálnu výšku stanoviť nižšie, ako sú výšky minimálneho poisteného krytia stanovené v čl. 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady z 30. decembra 1993 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (84/5/EHS, ďalej len „druhá smernica“). Citovaným ustanoveniam druhej smernice v Slovenskej republike zodpovedajú ustanovenia § 7 zákona č. 381/2001 Z. z. upravujúce limity poisteného plnenia takto:

„(1) Limit poistného plnenia je najvyššia hranica poistného plnenia poisťovateľa pri jednej škodovej udalosti. Limity poistného plnenia musia byť uvedené v poistnej zmluve.

(2) Ak tento zákon neustanovuje inak, limit poistného plnenia z jednej škodovej udalosti musí byť najmenej

a) 5 000 000 eur za škodu podľa § 4 ods. 2 písm. a) a náklady podľa § 4 ods. 3 bez ohľadu na počet zranených alebo usmrtených,

b) 1 000 000 eur za škodu podľa § 4 ods. 2 písm. b) až d) bez ohľadu na počet poškodených.

(3) Ak je súčet nárokov viacerých poškodených vyšší ako limit poistného plnenia podľa odseku 2 písm. a) alebo písm. b) alebo poistnej zmluvy, poistné plnenie sa každému z nich znižuje v pomere limitu poistného plnenia k súčtu nárokov všetkých poškodených.“

Keďže v okolnostiach posudzovaného prípadu okresný súd po vykonaní dokazovania rozsudkom č. k. 5 C/351/2013-99 z 9. apríla 2014 v plnom rozsahu vyhovel návrhu navrhovateľov a každému z nich priznal náhradu nemajetkovej ujmy v požadovanej sume 10 000 €, čo krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil, intervencia ústavného súdu do tohto rozhodnutia nebola nutná.

Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že predmetnom ústavného prieskumu nebola ne/správnosť rozhodnutia okresného súdu týkajúca sa uloženia povinnosti odporcom v 1. a 2. rade zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy navrhovateľom „*spoločne a nerozdielne*“, pretože túto otázku sú v zmysle čl. 142 ods. 1 ústavy povinné vyriešiť všeobecné súdy. Ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov a suplovať právomoc, ktorá podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zverená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že vývoj právnych názorov všeobecných súdov v právne obdobných prípadoch nemožno automaticky stotožňovať s porušením základného práva na súdnu ochranu, pokiaľ je prípadná odlišnosť týchto právnych názorov založená na racionálnej právnej argumentácii. Je pritom vecou (a najmä povinnosťou) vo veci konajúcich všeobecných súdov vysporiadať sa nielen so zákonnosťou, ale aj ústavnosťou svojich rozhodnutí (čl. 144 ods. 1 ústavy, m. m. III. ÚS 595/2012).

Hoci odporca v 1. rade v odvolaní proti rozsudku okresného súdu č. k. 5 C/351/2013-99 z 9. apríla 2014 namietal, že sťažovateľka „*by mala znášať všetky škody dopravnou nehodou spôsobené*“, ústavnému súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou by sa domáhal ochrany svojich práv vo vzťahu k rozsudku krajského súdu č. k. 8 Co/470/2014-190 z 28. mája 2015, nepodal.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 a čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľky v nej uplatnenými nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2015